

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2010, č. j. 1537/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze 3. 1. 2012, č. j. 11 A 293/2011 – 59,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 1. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 59, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým mu nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě podané proti rozhodnutí žalované o zrušení určení advokáta dle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Městský soud stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků, přičemž uvedl, že řádně nereagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku a poplatek nezaplatil. Současně se zabýval tím, zda osvobození není odůvodněno stěžovatelovou žádostí založenou u městského soudu pod sp. zn. Spr. 362/10 spolu s dokladem o jeho majetkových poměrech. Žalobu označil za zjevně bezúspěšnou, neboť jí stěžovatel brojí proti rozhodnutí žalované, jíž bylo jeho návrhu vyhověno.

Stěžovatel v kasační stížnosti požaduje zrušení usnesení městského soudu a namítá, že předmětem správního rozhodnutí nebylo určení advokáta, že soud jinak osvobozuje i tam, kde to není zapotřebí, a za šikanózní označil zaslání výzvy k úhradě poplatku

současně s negativním rozhodnutím. V doplnění kasační stížnosti zdůrazňuje omyl soudu v označení předmětu sporu a vytýká mu nepravdivé vylíčení skutkových okolností opomíjející stěžovatelovo sdělení ze dne 28. 11. 2011, v jehož důsledku měl soud rozhodnout o odnětí osvobození a nikoliv o jeho nepřiznání. Dále poukazuje na nedostatky zdůvodnění neopodstatněnosti sporu a postup soudu označuje za libovůli. Nakonec tvrdí, že proti tomuto rozhodnutí, jímž se upravuje vedení řízení, není přípustná kasační stížnost, ale pro zmatečnost postupu soudu smí soud vyššího stupně učinit zásah.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel, ač možnost podání kasační stížnosti proti napadenému rozhodnutí vylučuje, současně jí podává a jeho podání svým obsahem také je kasační stížností. Pokud jde o povinné zastoupení advokátem a související zaplacení soudního poplatku z této kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud na těchto náležitostech pro specifičnost případu netrval, neboť opak by znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Důvodnost kasační stížnosti pak zdejší soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Stěžovatel důvody kasační stížnosti nepodřadil žádnému z ustanovení § 103 odst. s. ř. s.; z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že namítá vady v postupu soudu i v důvodech napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a dále nezákonnost tohoto rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

V prvé řadě je třeba se zabývat kasační námitkou podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí zpravidla vylučuje jeho věcný přezkum. Stěžovatel ji spatřuje v nesprávném označení předmětu žaloby. Ta byla podána proti rozhodnutí žalované o zrušení určení advokáta podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Pokud městský soud v prvním odstavci odůvodnění usnesení spor označil slovy *„ve věci žádosti žalobce o ustanovení zástupce z řad advokátů“*, nepochybil. Napadené rozhodnutí součástí tohoto řízení bylo a soud rozlišoval konkrétní napadené rozhodnutí, jak je zjevné z přesné specifikace uvedené na str. 2 usnesení.

Stěžovateli lze ovšem přisvědčit v tvrzení, že soud nesprávně konstatuje, že na výzvu k zaplacení soudního poplatku nijak nereagoval a že opomenul vyhodnotit jeho podání ze dne 28. 11. 2011, jímž soudu mj. sdělil názor, že již byl od soudních poplatků osvobozen rozhodnutím „30 A 85/10 - 15“.

Ze soudního spisu je zřejmé, že městský soud zaslal stěžovateli usnesení, obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě 10 dnů od doručení, dne 9. 11. 2011. Stěžovatel soudu zaslal shora označené sdělení ze dne 28. 11. 2011 (č. l. 55 spisu), přičemž z připojené kopie obálky není rozeznatelné, kdy byla zásilka podána na poštu k doručení; sdělení však bylo soudu doručeno dříve, než o poplatku rozhodoval - přesto se o něm v napadeném usnesení nezmínil a nevyhodnotil je. Není přitom rozhodné, zda domněnka

stěžovatele o osvobození od soudního poplatku je pravdivá; to mělo být předmětem hodnocení soudu. Soud v napadeném usnesení konstatoval, že na výzvu nebylo nijak reagováno a poplatek nebyl zaplacen. Pokud by městský soud vycházel skutečně z toho, co v usnesení tvrdí, bylo by jediným logickým rozhodnutím zastavení řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. pro nezaplacení soudního poplatku (§ 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích).

Městský soud však s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 66/2011 posoudil žádost žalobce o osvobození od soudního poplatku evidovanou u tohoto soudu pod sp. zn. Spr. 362/10. Nejvyšší správní soud v tomto označeném rozsudku ovšem posuzoval skutečnost, kdy stěžovatelem byla podána žádost o osvobození od soudního poplatku; tato žádost byla založena v soudním spise, ale soud se jí nezabýval.

O takový případ se však zde nejedná. V tomto případě spis neobsahuje žádnou žádost o osvobození od soudních poplatků, byť stěžovatel v podání ze dne 28. 11. 2011 konstatuje, že o osvobození od soudního poplatku požádal dne 17. 9. 2011; ani z tohoto tvrzení soud při konstatování žádosti nevycházel a nevyhodnotil jeho pravdivost.

Poukaz městského soudu na žádost založenou pod sp. zn. Spr. 362/10 naznačuje, že u městského soudu je vedena nějaká stěžovatelova „generální“ žádost o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel tento údaj v kasační stížnosti sice nezpochybňuje, ale současně ani na tuto žádost nepoukazuje; naopak, jak je výše uvedeno, poukazuje na žádost jinou. Ze spisu také není zřejmé, ani co je jejím obsahem, ani zda a jak je doložena. Soud pouze konstatuje, že se jedná o žádost ze dne 21. 1. 2010.

V prvé řadě je třeba se zabývat otázkou, zda je možné, aby žalobce podal žádost o osvobození od soudních poplatků účinnou pro všechny jeho současné i budoucí žaloby. Žádost o osvobození od soudních poplatků je procesním úkonem, kterým se žalobce v té které konkrétní věci domáhá osvobození a je pouze jeho věcí zda tak učiní či nikoliv. Dokonce ani to, že podává žaloby v nezvykle vysokém množství, neznamená, že jeho úvaha, zda požádá o osvobození, bude ve všech věcech shodná; zdejší soud již posuzoval kasační stížnosti tohoto stěžovatele, v nichž se domáhal zrušení usnesení o osvobození od soudních poplatků z důvodů, že o žádné nežádal. Přitom přiznat osvobození lze jen na vlastní žádost účastníka řízení (§ 36 odst. 3 s. ř. s).

Žádost o osvobození od soudních poplatků musí tedy být vždy v konkrétní souzené věci podána. Nelze však vyloučit, aby účastník doložil podmínky pro osvobození způsobem využitelným ve více případech. Tak je tomu zřejmě u městského soudu, u něhož je stěžovatelův doklad o nemajetnosti založen ve spise „Spr“. I za této situace je věcí stěžovatele, aby na výzvu soudu k zaplacení soudního poplatku reagoval žádostí o osvobození s poukazem na doklady u soudu takto založené, ba dokonce s nižšími náklady tak může učinit již pro podání žaloby. Stěžovateli je povinnost zaplacení soudního poplatku při podání žaloby (případně postup soudu při osvobozování od soudních poplatků) dostatečně známa; jen u zdejšího soudu je vedeno již cca 400 jeho kasačních stížností, včetně těch, jejichž předmětem je placení soudních poplatků. Jen pokud tak v žalobě či k výzvě soudu ke splnění poplatkové povinnosti učiní, je na místě, aby soud vážil, zda doklady u soudu založené jsou dostatečné pro posouzení majetkových poměrů

žadatele. V daném případě již z konstatovaného data 21. 1. 2010 je zřejmé, že ve vztahu k nyní soudem rozhodované věci doklady o podmínkách pro osvobození od soudního poplatku zřejmě nejsou aktuální; i v případě osob závislých na sociálních dávkách jistě dochází ke změnám podmínek a majetkových poměrů.

Jednak tedy v dané věci není zřejmé, zda a kdy stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, jednak (pro případ existence žádosti) se soud nevypořádal s aktuálností dokladů o majetkových poměrech. Teprve po zhodnocení, že jsou dány podmínky pro osvobození od soudních poplatků, lze se zabývat dalšími podmínkami pro jeho přiznání ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

Na újmu přezkoumatelnosti napadeného usnesení je i postup městského soudu, který ač na jedné straně vzal za rozhodné, že stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, zaslal mu výzvu k jeho zaplacení, přičemž v napadeném usnesení smísil jak nedostatek reakce stěžovatele na výzvu, tak i nedůvodnost žádosti.

Za této situace je naplněn kasační důvod nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení městského soudu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., přičemž ke zjištěným vadám Nejvyšší správní soud přihlížel i nad rámec obsahu kasační stížnosti, jak je k tomu povinen podle § 109 odst. 4 s. ř. s. Nepřezkoumatelnost v daném případě brání věcnému přezkumu námitek směřujících proti nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu podle § 110 odst. 1 věty prvé zrušil a podle téhož ustanovení věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 4 téhož ustanovení vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu